

**ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ &
ΒΙΑΣ - ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Δρ Σοφία Αράβου-Παπαδάτου
Κοινωνική Ψυχολογία, PhD
Κοινωνική Οδοντιατρική, MSc

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ψηφίδα στη ΜΕΤΑΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΗΦΙΔΩΤΗ ΣΚΕΨΗ
(Συνθέσεις για πέρασμα από τη Θεωρία στην Πράξη)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - μέθοδος S.T.E.M (Science-Technology Engineering-
Mathematics) σε συνδυασμό με Τέχνη και Παγκόσμια Ιστορία

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- ☞ Από την κλινική πράξη στο ευρύ κοινωνικό πεδίο
- ☞ Μοντελικός-διευκολυντικός διαχωρισμός κάθε κοινωνικού φαινομένου σε 4 επίπεδα
- ☞ Ενδοατομικό – Διατομικό – Διομαδικό – Κοινωνικό Αναπαραστασιακό

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ Ι

Ερμηνείες εαυτού, κοντινών άλλων, ομάδων,
κοινωνικών μηνυμάτων

- ∞ **Θεμελιώδες σφάλμα απόδοσης**
- ∞ Ερμηνεία με εσωτερικά χαρακτηριστικά, όχι συνυπολογισμός κοινωνικής επίδρασης
- ∞ **Μεροληψίες υπέρ εαυτού και ενδοομάδας**
- ∞ Ό,τι καλό συμβαίνει σε μας ή στην ομάδα μας, οφείλεται στις ικανότητές μας. Τα κακά οφείλονται στην απουσία κοινωνικής στήριξης.
- ∞ Ό,τι καλό συμβαίνει στους άλλους ή σε εξωομάδα, οφείλεται σε στήριξη, όχι σε ατομικές ικανότητες

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ II

☞ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ

☞ Εκμαθημένη αδυναμία, Learned Helplessness (M.Seligman)

☞ Γνωστική ασυμφωνία.

Άρνηση να ενσωματώσουμε νέα γνώση σε σύγκρουση με αυτά που γνωρίζουμε

☞ Λήψη αποφάσεων. Ομοφωνία, σύγκρουση, διαφοροποίηση

☞ Ηγεσία. Δημοκρατική -Αυταρχική- Lessez faire

☞ Κοινωνικά Διλήμματα. Δίλημμα φυλακισμένου, Δημόσια αγαθά

☞ Θεωρίες Παιγνίων. Συνεργασία ή σύγκρουση

☞ Στερεότυπα – Προκαταλήψεις (Tocenism) – Διακρίσεις -Ρατσιστική συμπεριφορά

☞ Αυταρχισμός-Δογματισμός

☞ ΠΕΙΘΩ-ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

☞ ΕΠΙΡΡΟΗ- ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

☞ ΚΑΜΠΑΝΙΕΣ – ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ, ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ-
ΑΝΤΙΚΑΠΝΙΣΤΙΚΕΣ – ΑΛΚΟΟΛ - ΡΙΨΟΚΙΝΔΥΝΗ ΟΔΗΓΗΣΗ-
ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ – ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ- ΒΙΑ

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΙΑΙΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

☞ ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- ☞ Βιολογικές ερμηνείες (Ερωτας-Θάνατος)
- ☞ Ορμονική επίδραση (Τεστοστερόνη, Σεροτονίνη, A-ΜΑΟ)
- ☞ Προσωπικότητα και Αποδεσμευτές (Releasers)

Ναρκισσισμός-Αυτοεκτίμηση και υποτίμηση-

Προσωπικότητα Τύπου Α φιλόδοξη και ανταγωνιστική
χωρίς ευγενή άμιλλα.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

- ☞ Πρότυπα φίλων, οικογένεια, Κινηματογραφικές και Τηλεοπτικές ταινίες με βίαιο περιεχόμενο. Ηλεκτρονικά Παιχνίδια. Θερμοκρασία περιβάλλοντος, Χρώματα (μαύρο κυρίως, όχι η αμφίεση των ιερέων).
- ☞ Διαφορές φύλων. Άντρες πιο επιθετικοί, η γυναικεία επιθετικότητα όταν υπάρχει, επηρεάζει τους άνδρες με στόχο τις σχέσεις.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΗ

Ghost pepper- Bhut Jolokia

- ❧ Δημιουργία ομάδας για αποπροσωποποίηση (Ψυχολογία του Όχλου, ανάδυση επιθετικών ενστίκτων «Πέσε» φωνάζει το πλήθος > 300 άτομα, στον υποψήφιο αυτόχειρα της ταρατσας).
- ❧ Εξαπλώνεται μέσα στη σχολική τάξη σαν Μεταδοτική Ασθένεια
- ❧ Θόρυβος (Γι αυτό Πειράματα με Λευκό Θόρυβο. Επίσης, με Σάλτσα Καυτερής Πιπεριάς **Bhut Jolokia** 5.000.000 μονάδες θερμότητας Scoville -**Tabasco** 5.000 Scv. Όχι σήμερα χρήση ηλεκτροσόκ, είναι αντιδεδοντολογικό)
- ❧ Μεταφορά βιωμένης επιθετικότητας, πάει «παρακάτω» στον ευάλωτο «**αποδιοπομπαίο τράγο**». Χαρακτηριστικά όμοια με τον θύτη, εφαρμογή από το θύμα. Φύλο, συνήθειες χρήστη αλκοόλ-βουλιμία- ουσίες.

(Τσίλι pepper για Tabasco sauce)

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

(21^{ος} Τόμος, ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ 2019,

Πανεπιστήμιο. Ν. Ουαλίας Σίδνεϊ- Αυστραλία)

❧ ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

❧ Έλλειμμα Εκτελεστικής Λειτουργίας (Αδυναμία επίλυσης πολύπλοκων και αμφίσημων καταστάσεων)

❧ Η σημερινή κοινωνικοοικονομική ρευστότητα «βούτυρο στο ψωμάκι» της επιθετικότητας. Ανθρωποκτονίες και Εισοδηματική Ανισότητα, σε ευθεία συσχέτιση. Αμφίδρομη βία μεταξύ εχόντων - μη εχόντων («Φοβάται ο Γιάννης το θεριό...»).

❧ Θεωρία του Νου ΘτΝ. (Theory of Mind ToM). Ικανότητα νοητικής αναπαράστασης της εσωτερικής κατάστασης των άλλων. Χαμηλή ΘτΝ = Υψηλή επιθετικότητα.

❧ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

❧ Δυσπροσαρμοστική ρύθμιση θυμού. Μελέτες in situ (επί τόπου)

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η ΦΩΤΙΑ ΠΑΛΕΥΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΦΩΤΙΑ

- ❧ Αύξηση δεξιοτήτων σύνθεσης και συνεργατικής συμπεριφοράς (μέτρια βελτ.)
- ❧ Ενίσχυση συναισθηματικής νοημοσύνης (μέτρια βελτίωση)
- ❧ Διαχείριση θυμού (μέτρια βελτίωση)
- ❧ Βελτίωση σχέσης με συνομήλικους (+ θετική βελτίωση)
- ❧ Κάθαρση (με επιθετικά αθλήματα) εκλαμβάνεται ως επιβράβευση
- ❧ Τιμωρία, εκλαμβάνεται ως πρότυπο επιθετικής συμπεριφοράς
- ❧ Απουσία τιμωρίας, οδηγεί σε Άρση Αναστολών
- ❧ ΠΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΑΝΑΖΗΤΕΙΤΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟ
- ❧ -----
- ❧ (Σωματική, Λεκτική, Σχεσιακή Βία → Υπονόμευση κοινωνικών σχέσεων με διάδοση ψευδών και βλαπτικών πληροφοριών)
- ❧ -----
- ❧ Αυτά που την προκαλούν σε μεγάλο βαθμό, αυτά θα δώσουν τη λύση
- ❧ Μίντια, Τεχνολογία, Ταινίες, Ηλεκτρονικά Παιχνίδια

- ❧ ΜΕ ΑΝΤΙ-ΑΦΗΓΗΣΗ

ΜΕΓΑΛΗ Η ΔΥΝΑΜΗ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

Αφηγηματική μεταφορά (ταινιών- θεατρικών & λογοτεχνικών έργων)

Εικονική μεταφορά (σε ηλεκτρονικά παιχνίδια)

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΧΩΡΙΣ ΜΕΤΡΟ

- ❧ ΜΙΝΤΙΑ «Γκρίζα διαφήμιση» προώθηση παράλληλων μηνυμάτων καπνού, ουσιών, αλκοόλ
- ❧ Ταινίες βίαιες
- ❧ Στίχοι τραγουδιών
- ❧ Ηλεκτρονικά παιχνίδια

- ❧ Με «όπλα τους» την εμβυθιστική διαδικασία
- ❧ Ταχύτητα
- ❧ Αντισυμβατικούς Ήρωες
- ❧ Προώθηση Συμπεριφοράς Διακινδύνευσης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΤΙ-ΑΦΗΓΗΣΗΣ

- ❧ **Συναρπαστικά σενάρια-Μυθοπλασία**
- ❧ **Φαντασία**
- ❧ **Δημιουργία Έκπληξης**
- ❧ **Ρεαλισμός «τόσο-όσο», ώστε να μη χάσουμε το ενδιαφέρον παρακολούθησης.**
- ❧ **Gamification, με ηλεκτρονικά παιχνίδια**
- ❧ **Σε όλα, με προώθηση μηνυμάτων αλληλεγγύης και ανθρωπισμού, χωρίς «βαρετά» κλισέ.**

❧ **Η ΦΩΤΙΑ ΜΕ ΤΗ ΦΩΤΙΑ**

Ευχαριστώ

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ, ΤΑΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑΣ

- ☞ Αύξηση και ελάττωση αυτοκτονιών- μίμηση-πρότυπα-έμφυλη βία-ειδήσεις
- ☞ «Τα πάθη του νεαρού Βέρθερου» 1774 & 1787 Β. Γκαίτε (αύξηση με μίμηση)
- ☞ «Ο μαγικός αυλός» 1791 όπερα Αμ.Μότσαρτ, λιμπρέτο Εμμ. Σικανέντερ (ελάττωση αυτοκτονιών, λύσεις με υπερβατικές ερμηνείες)
- ☞ Αυτοκτονία Μαίριλυν Μονρόε1962, αύξηση αυτοκτονιών 12%
- ☞ « Ο ταξιτζής» σκην. Μάρτιν Σκορτσέζε, ερμ. Ρόμπερτ ντε Νίρο και Τζόντι Φόστερ. Εμπνέει την απόπειρα δολοφονίας του Ρόναλντ Ρήγκαν 1981 από τον John Hinckley. Πρότυπο ο πρωταγωνιστής που θέλει να σώσει την ιερόδουλη με επίθεση στον πολιτικό.
- ☞ «Η ιστορία της θεραπαινίδας» μεταφορά στην τηλεόραση του μυθιστορήματος της Margaret Atwood. Η πατριαρχία που θέλει την Τζουν-Τουφρέντ, απλά και μόνο, ως αναπαραγωγική μήτρα.
- ☞ ΜΑΚΕΛΑΡΗΔΕΣ κλπ ειδησεογραφία

Βιβλιογραφία

- ❧ Forgas, P.J., Crano, W.D., Fiedler, K. (2022). *Εφαρμογές της Κοινωνικής Ψυχολογίας. Η συνεισφορά στην αντιμετώπιση προβλημάτων του πραγματικού κόσμου* (επιμ. Γ. Προδρομίτης, Στ. Παπαστάμου». Αθήνα, εκδ. Πεδίο
- ❧ Yzerbyt, V.& Klein, Ol. (2022). *Κοινωνική Ψυχολογία. Ψυχολογικές προεκτάσεις*. (επιμ. Στ. Παπαστάμου, Γ. Προδρομίτης, Γκέκα Μ) Αθήνα, εκδ. Πεδίο
- ❧ Ξανθόπουλος, Π. Μαντόγλου Άννα (2020). *Μεταμορφώσεις της επιστημονικής και της πρακτικής σκέψης*. Αθήνα, εκδ. Παπαζήση
- ❧ Αράβου, Σ. (2001). *Η συμβολή των Συμπεριφορικών Επιστημών στη βελτίωση των σχέσεων οδοντίατρου-ασθενή*. Μεταπτυχιακή εργασία στην Κοινωνική Οδοντιατρική, ΕΚΠΑ. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- ❧ Αράβου, Σ. (2008). *Διαδικασίες επιρροής οδοντιατρικά φοβικών και μη φοβικών ασθενών* (2008). Διδακτορική διατριβή. Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.
- ❧ Αράβου, Σ. (2005). *Ο Έρωτας αντίστιξη στο Φόβο*. Αφηγηματική- μυθοπλαστική μεταφορά διδακτορικού & μεταπτυχιακού. Αθήνα, εκδ. Ελληνικά Γράμματα